

הידוע בסוד אור קדמאה המבואר כוזהר פרשת תרומה נהיך דכל גופא בחסד נהורא קדמאה. ואח"כ אתגניז בסוד א"ת האריר העולה תרי"ג. כי טוב ויבדל בסוד השם יהיה בניקוד אלהי"ם העולה צ"ו ורצא ממנו ארבעה שמות כידוע בסוד קס"א קמ"ג קנ"א והוא סוד אור דאתגניז בכנפים ולבושים כשמות אהי"ה ובהי"ה בניקוד אלהי"ם מספר תשי"ב. חמש תיבין הגיל כי טוב לגנוח בכמה לכושין בכדי דילקין עלמא למסכליה. וסוד חמש תיבין בין האור ובין החושך ויקרא בסוד ואתכליל בבית סוד שכל עם י פעמים אדני" עולה בין האריר ובין החושך ויקרא שכולם נכללים בבית חידאי (עשר הרוח מנקחת יהיה בקמץ 90, בפתח 50, בצדי 106, בנגל 146 עלים חס"ד, בשוא 106, בחולם 66, בחיריק 66, בשוחק 146, בקבוץ 90, הרי"ה בלא ניקוד 65). כל זה משורשי מורי ודי עם תוספת יחודים.

ומק"ם פירש אתגניז שאין הי"ח יצאים מפי יסוד אימא רק בלבדש דכל מקום שהולכים, לוקחים לבושים עמהם. עוד נראה דאתברי נוד שורש החסדים בדת ואתגניז בסוד התפשטות הי"ח בתגני"ה ואתכליל נוד כלוחתן ביסוד. ודא אקרי עץ עשה פרי פירש המקדש מלך: והוא יסוד, עץ פרי מלכות. ואומר על כך הזוהר חי חיל: והביא ראיה מן זוהר יחי. ובמכ"ת וקדושתו טעה הרבה ולא כך כותב הזוהר יחי. חיל הזוהר: אמר רבי יוסי האי נפן דמברכין ביה בורא פרי הגפן, בורא היינו דכתיב עץ פרי עושה פרי. וכצ"ל כי עץ עושה פרי קילקלה ותקלל עליה ולא מיחי לה הזוהר כלל לענין קב"ד. עכ"ל.

כך בכל יום העידותי כך מיומין קדמאין מימים ראשונים דכתיב העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ. מה אדמה לך, בההוא גוונא ממש באותו דרך ממש עטרית לך בעמריין קדישין עיטרי אותך בעפרות קדושות עברית לך שלטנו על עלמא עשיית לך שלטון על העולם דכתיב הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי וגו'. קרינא לך ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה לה. מה אשוה לך, כגוונא דאנת יתבא בדרך שאת יושבת הכי הוא כביכול לעילא כך הוא כביכול למעלה כגוונא דלא עאלין השתא כך עמא קדישא בסדרין קדישין בדרך שלא נכנסים עכשיו כך בסדרים הקדושים הכי אומינא לך, דלא איעול אנא לעילא עד דיעלון כך אכלוסך לתתא כך נשבעתי שלא אכנס אני למעלה עד שיכנסו האוכלוסין כך למטה. ודא איהו נחמה דילך זוהי הנחמה שלך הואיל דדרגא דא אשוה לך בכלא הואיל וכדרגה זו אשוה לך. והשתא דאנת הכא ועכשיו שאת כאן גדול כים שבך. ואי תימא דלית לך קייהא ואסוותא ואם תאמר שאין לך קיום ותרופה מ"י ירפא לך מי הוא אשר ירפא אותך ודאי ההוא דרגא סתימאה עלאה, דכלא קיימא ביה, ירפא לך ויוקים לך ודאי אותה מדרגה סתומה עליונה שהכל תלוי בה, ירפא אותך.

מ"י קצה השמים לעילא מ"י הוא קצה השמים למעלה מ"ה קצה השמים לתתא מ"ה הוא קצה השמים למטה ודא ירית יעקב וזה ירש יעקב דאיהו מבריה מן הקצה אל הקצה, מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י, אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה מהקצה הראשון שהוא מ"י אל הקצה האחרון שהוא מ"ה בגין דקאים באמצעיתא כיון שעומד באמצע ועל דא, מי ברא אלה ועל זה וכו'.

י ד י ד ביאור המאמר נ פ ש

אשוה לך בכלא עד שתתישב ירושלים של מטה, וכיסוד הנקרא כל אשוה לה. והשתא דאנת הכא ועכשיו שאת כאן בעומק הקליפות בסוד גלות גדול כים שבך כי גלי הים דומים לקליפות המתנשאות להחריבך. ואי תימא דלית לך קייהא ואסוותא ואם תאמר שאין לך קיום ותרופה מ"י ירפא לך מ"י שהוא יסוד צדיק (או ו"ק דבינה לפי הפירוש האחר) ירפא אותך ודאי ההוא דרגא סתימאה עלאה הוא היסוד הנקרא דרגא והוא הסתום כגיל דכלא קיימא ביה שהרי הספירות תתג"ה כלולות בו, הוא אשר ירפא לך ויוקים לך ירפא אותך ועמיד אותך. זה תלוי בה, הארת מ"י בת"ת והארת מ"ה במלכות. וכעת מפרש א"ך זה תלוי בזה.

מ"י הוא יסוד ח"א שהוא קצה השמים לעילא קצה ח"א הנקרא שמים למעלה ועד מ"ה יסוד דמלכות שהוא קצה השמים לתתא קצה השמים למטה. זה תלוי בזה כי כאשר מתלבש ומאיר אור מ"י ב"ק ח"א או מתלבש ומאיר אור מ"ה במלכות. ודא ירית יעקב זה ירש יעקב להיות מרכבה לו"ק ח"א המלבש לו"ק דבינה והם נעשים נשמה לו"ק דמלכות דאיהו שיעקב הוא הת"ת מבריה מן הקצה אל הקצה ומסביר מי הם הקצוות מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י הקצה האחר הוא יסוד ח"א כגיל אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה והקצה השני הוא יסוד דמלכות הקצה האחרון שהוא מ"ה בגין דקאים באמצעיתא כיון שיעקב ת"ת עומד באמצע. ועל דא על כל מה שדברנו עד כאן שכל הבריאה הולכת על יחוד שני היסודות, יסוד ח"א ויסוד דמלכות נבין את הפסוק מ"י ברא אלה כלומר כל הבריאה היא תוצאה של יווג שני היסודות מ"י ומ"ה.

קדמאין מימים ראשונים דכתיב העדותי בכם היום וכו' עד כאן ענין מה אעידך. מה אדמה לך, בההוא גוונא ממש באותו דרך ממש כי עד כאן דבר ב"ק דמלכות וכאן ב"ק ח"א עטרית לך בעמריין קדישין עיטרי אותך בעפרות קדושות שהודרתי במקדש עברית לך עשיית לך בכח ו"ק אלו שלטנו על עלמא שלטון על העולם שהרי בכח ו"ק אלו שלטה המלכות בכל ד' רוחות ומעלה ומטה בסוד ומלכותו ככל משלה דכתיב הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי וגו' לפי שהיתה כלולה מ"ק קרינא לך ירושלים הבנויה כעיר שחוכרה לה לפי שהיתה דומה לאימא עלאה. וכאשר המלכות היתה בתפארתה גם ישראל היו גוברים על אויביהם והיו מכנעים אותם.

אבל בגלות אומר מ"ה הוא אור ח"א אשוה לך דומה למלכות כי כמו שאצלה חסרים הו"ק כך גם נסתלקו ממנו. וממשך כגוונא דאנת יתבא בדרך שאת יושבת בוד וחסרה הכי הוא כביכול לעילא כך הוא ח"א כביכול למעלה חסר ו"ק כגוונא דלא עאלין השתא כך כשם שלא נכנסים כך כעת בגלות עמא קדישא הם המוחין בסדרין קדישין בדרך שהיה נוהג קודם החורבן שהיה היווג עם ח"א בסדרים קבועים הקדושים הכי אומינא לך כך אני ח"א כביכול נשבע לך דלא איעול אנא לעילא שלא אכנס לירושלים של מעלה, כלומר, שלא יהיה יווג הו"ק עד דיעלון כך אכלוסך לתתא עד שיכנסו האוכלוסין כך למטה. זה ענין הגלות האמיתית שהמלכות רחוקה מבעלה ונמצאים בנפרד זה מזה.

ודא איהו נחמה דילך זוהי הנחמה שלך הואיל דדרגא דא דרגא הוא ענין היסוד, ואומר שהנחמה היא שגם למעלה לא אתיישב בירושלים של מעלה וכוה

אמר ר"ש, אלעזר בני פסוק מילך הפסק דכרד ויתגלי סתימא דרזא עלאה ויתגלה הסוד הסתום העליון דבני עלמא לא ידעין שבני האדם לא יודעים. שתיק ר' אלעזר. בכה ר"ש, וקאים רגעה חדא בכה רשב"י ועמד רגע אחד. א"ר שמעון, אלעזר, מאי אלה. אי תימא ככביא ומזלי א"ת כוכבים ומזלות הא אתחזן תמן תדיר הרי אנו רואים אותם תדיר ובמ"ה איתבריאנו ונבראו במ"ה כד"א בדבר ה' שמים נעשו. אי על מלין סתימין ואם על הדברים הסתומים לא לכתוב אלה, דהא איתגליא איהו שהרי הם מגולים אלא רזא דא לא אתגליא סוד זה לא נתגלה בר יומא חד דהוינא על כף ימא חזן מיום אחד שהייתי על חוף הים ואתא אליהו ואמר לי, ר' ידעת מה הוא מי ברא אלה. אמינא ליה עניתי לו אלין שמיא וחילהון אלו השמים וצבאם עובדא דקב"ה דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו, ולברכא ליה מעשי הקב"ה שיש לו לכן אדם להתבונן בהם ולברך אותו דכתיב כי אראה שמך מעשה אצבעותך וגו' ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. א"ל רבי מלה סתימא הוה קמי קב"ה, וגלי במתיבתא עלאה דבר סתום היה לפני הקב"ה וגילה בשיבה של מעלה ודא הוא זה הוא. בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגליא בשעה שהסתום מכל סתומים רצה להתגלות עבר ברישא נקודה חדא עשה בתחילה נקודה אחת ודא סליק למהווי מחשבה והיא עלתה להיות מחשבה. צייר בה כל ציורין, חקק בה כל גליפין צייר בה כל הציורים וחקק בה כל החקיקות ואגליף גו בוצינא

ידיד

ביאור המאמר

נפש

אמר ר"ש, אלעזר בני פסוק מילך רשב"י הפסיק את דברי בני כיון שחשש שמא יצא ממנו איזה ענין ויתגלה סתימא דרזא עלאה ויגלה סוד עליון דבני עלמא לא ידעין שאין בני אדם יכולים לסבול ויהיה מה שיהיה. לזה לא הניח אותו להבנים ראשו בענינים כאלה. שתיק ר' אלעזר וקיים מצות כיבוד אב. בכה רשב"י לפי שר"א דיבר בעניני חורבן המקדש. וקאים רגעה חדא ועמד רגע אחד.

אתה יכול לומר בדבר ה' של אר"א נברא או נאצל אלה? אלא רזא דא לא אתגליא סוד זה עמוק ולא נתגלה לי אלא ע"י אליהו הנביא ולא ניתן לי רשות לגלותו בר יומא חד דהוינא על כף ימא חזן מיום אחד שהייתי על חוף הים ואתא אליהו ואמר לי, ר' ידעת מה הוא מי ברא אלה ורשב"י סבר לתומו שאלהיו הנביא שואלו בפשטות מי ברא אלה, כלומר, השמים והרקיע כוכבים ומזלות, ולכן אמינא ליה עניתי לו אלין שמיא וחילהון אלו השמים וצבאם עובדא דקב"ה מעשי הקב"ה בששת ימי בראשית דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו שיש לו לכן אדם להתבונן בהם ולברכא ליה ולברך אותו דכתיב כי אראה שמך וכו' מזה לומר שיש להתבונן ה' אדונינו וכו' מכאן למדים שצריך לברכו. א"ל אליהו הנביא רבי עיין בעיונים ר"ה רבי. מלה סתימא הוה קמי קב"ה דבר סתום היה לפני הקב"ה. ואין לומר שהיה סתום לפני הקב"ה אלא לפני הנשמות שלמעלה ולפני הצדיקים שלמטה, ולפי שטרם נתגלה סוד זה קורא אותו סתום וגלי במתיבתא עלאה וגילה בשיבה של מעלה, כי או עלה ברצונו שיתגלה הענין ודא הוא זה הוא. בשעתא דסתימא דכל סתימין הוא מוחא סתימא דא"א בעא לאתגליא רצה להתגלות ע"י התלכשות במדרגות נחותות ממנו כדי שיוכלו לקבל ולהשיג אורו עבר ברישא נקודה חדא עשה בתחילה נקודה אחת היא אבא ודא סליק למהווי מחשבה והיא עלתה להיות מחשבה, כי אבא הוא חכמה ענין המחשבה. צייר בה באותה נקודה, כלומר, באבא כל ציורין הוא ענין הבינה חקק בה כל גליפין וחקק בה כל החקיקות הוא ענין ר"ק ד"א שנחקקו בבינה, וכאשר עלה ברצון המאציל להוציא את הבינה, נתלבש בחסד שבחכמה. ח"ש ואגליף גו בוצינא קדישא וחקק בתוך החסד

א"ר שמעון, אלעזר אתה דרשת על החיבות מי ברא אלה, א"כ אמור לי מאי אלה על מי בא לשאול מי ברא אלה. אי תימא ככביא ומזלי א"ת כוכבים ומזלות שהם סוד הנשמות והמלאכים שביסוד הנקרא רקיע, זה אינו משני מעמים: א. הא אתחזן תמן תדיר הרי אנו רואים את הנשמות תדיר ביסוד, וא"כ אין מקום לחמוה מי ברא אלה בדבר שהוא כבוד. ב. ובמה איתבריאנו הרי נשמות ישראל היותצאות מיווג וו"ן, וכל כח הו"ן אינם אלא ע"י אר"א עילאין, אם כן כשהנשמות יוצאים משם כמה ובאיזה כח נבראו? ועונה לו ר"א כד"א בדבר ה' שמים נעשו כלומר, בדבר ה' שהוא יחוד הנשיקין של אר"א שמהו נאצלו נשמות ישראל. ומלאכים ונשמות ישראל אינם נגמרים לירד למטה לעולם העשיה אלא כשהולכים דרך יחוד של וו"ן. והוה שמים נעשו. שואל רשב"י את בנו אי על מלין סתימין אם על דברים סתומים ונסתרים אתה אומר שבדבר ה' שמים נעשו, ולדברך הדיבור הזה הוא באר"א כנ"ל שהוא יחוד הנשיקין של אר"א, אם כן איך שייך לשון דיבור ביחוד אר"א הרי אינו אלא מחשבה, שהרי כל עולם האצילות הוא עולם המחשבה. וממשך כשאלתו לא לכתוב אלה שלא יכתוב מי ברא אלה דהא איתגליא איהו שהרי התיבה אלה מורה על דברים מגולים, ואילו אצל אר"א אין שום דבר גלוי מרוב החיבור שלהם. א"כ כיצד

רבי לפי שרשב"י נקרא בר יחזאי בכל מקום, ובר הוא אותיות רב, וכאן אליהו הנביא הוסיף לו אות ל' לרב וקראו רבי. וענין רבי הוא מארץ ישראל ורב הוא מכלל ודבא הוא משאר ארצות. וכך הוא בתיקוני הזהר תיקון כ"א דף מ"ו:
הנהגה יי"ה יהי יהוה עולה ע"ב וכשהוא במילוי עולה ק"ל כזה: ירד ירד היא ירד היא וא"י ירד היא וא"י ה"א. ושניהם ביחד עולים ר"ב חזו בסוד הנהגה ר"ב חזו על ע"ב ק"ל. ובה מצרים של מיצר עולם הזה וכשיצא ממצבת הנשמות היה או בסוד ע"ב ק"ל ר"ב כלבד וכשבא לא"י של אימו הדקת שהיא בזיעת א"י ולתתא, או הוסיף לו אות י בסוד רבי תוספת י שהם עשר ספירות קדושות הנכלל בו.
רבי שמעון פתח אלין אבהן פירש המקדש מלך בשם מרוד כי מדעת דעתיק הגנוח כאירא ששם בדעת ההוא החסדים והגבוהות נקראים אירא דכיא ואשא דכיא. משם נמשך שפע גדול אל מול נצור חסד ושם במזל ישי ג' היות. ותמלא ביהדיין וגי' ע"ב הוא ר"י והם השורש לר"י של יסע רבא ויט. ומשם נמשכים אותם חריג לדעת דאבא ומשם ליסוד דאבא דרך אותו שכל דק"ק. משם אתגניזו גו אימא לעשותה כלי. משם נמשכים לדעת ד"א ומשם ליסוד שלו והיא נותנה למלכות לעשותה כלי.
זאת הכוונה אלין אבהן, כלומר, ג' שמות ע"ב העולים לר"י. וסוד יסע רבא ויט שם במזל הם שורש לאבהן האלה ונכנסו באבא הנקרא מחשבה ונעשה זיווג בין שכל דאבא לנתיב דאימא (שכל נתיב הם שמות ליסודות שלהם) ואבא נתן כאימא ר"י לעשותה כלי. ח"ס וצאלו בעלמא דאתי בסוד רוח הנמשך מן החכמה ואתגניז ביסוד דבינה כמיש ואתגניז תמן.
ומתמן נפקי בגניזו לנביאי קשוט בסוד תרין כתפין. ומשם נמשך האי רוחא של ברית משה לבטיסין ובין כתפיו שכן. וסוד תרין כתפין נמשכין לוי העמודים הם נצח הוד. נמצא שלפי פירוש המק"ם אבהן הם ג' שמות ע"ב
ואומר הזוהר חי ח"ל: ונראה כי סוד אבהן דכאן הוא הדעת הכלל תרין עטרין וזרנג אבהם יצחק כמבואר בתפלת ר"ה. והנה סוד הדעת שבחכמה נמשך מדעת עליון שבדיקנא מזל הי"ג הנשפע ממזל השמיני וכל המשכות אלו הם מודעת העליון דעתיקא שהוא חל"א הגנוח בין גלגולתא ומחא. הכל כמו שפירש המק"ם, אלא שנסתיי מעט לכאן כיאור יחוד מרדח. כי הוא בסוד הדעת הכלל אבהן הכלל בסוד ר"י כמו שפירש המק"ם.
ענין הקשת ועיין בוהר הרקיע באות ש' דארבע רישין הוא ע"י אבות שבאבא עילאה מחשבה בסוד הדעת נעשה לה נקודה זאת ועיין שער היחוד שכותב כי שרש ותיכים הם האבות שחקקו בנקודת זיין שביטודה צורת חותם שלהם, ואות ש' מורה על ג' אבות המתייחדים במלכות על ידי הסוד. והוה עאל